

⊗ **שם הכלי:** שאלון להערכת יחסי משפחה (FACES, לכידות משפחתית (Family Adaptability and Cohesion Evaluation Scales).

⊗ **פותח בשנת:** 1980, **על ידי:** אולסון, ראסל וספנקל (Olson, Russel, & Spenkle, 1980).

⊗ **תורגם לעברית בשנת:** 1990, **על ידי:** דרורי וטייכמן (1990).

1	מטרת הכלי	שאלון זה משמש לבחינת רמת הלכידות וההסתגלות לשינויים של המשפחה.
2	סוג כלי המחקר	שאלון
3	אוכלוסיית היעד	הורים, סבים וסבתות לילדים עם נכות אינטלקטואלית
4	אופי הדיווח	דיווח עצמי
5	מבנה הכלי	במחקר של צור-שוורץ (2013) נעשה שימוש בגרסה השלישית של השאלון, שהיא הקצרה ובעלת המהימנות הגבוהה ביותר בהשוואה לגרסאות הקודמות (Olson, Portner, & Lavee, 1985). השאלון מורכב מ-20 פריטים, באמצעותם מתבקשים הנבדקים לתאר את הרגשות, את התפקוד המשפחתי ואת אופי החיים המשותפים של משפחותיהם, השאלון בוחן שני מדדים: 10 פריטים מתייחסים ללכידות המשפחתית, לדוגמא: "בני המשפחה הרגישו קרבה זה לזה", "בני המשפחה הרגישו קרבה לשאר חברי המשפחה יותר מאשר לאנשים מחוץ למשפחה" ו-10 פריטים מתייחסים להסתגלות לשינויים, לדוגמא: "הכללים השתנו מידי פעם במשפחה שלנו", "המשפחה שלנו ניסתה דרכים חדשות לטפל בבעיות".
6	סוג סולם המדידה	סולם ליקרט. הפריטים מדורגים על ידי המשיב על סולם בן 5 דרגות (1 = "כמעט אף פעם" = 5 "כמעט תמיד"). הציון במדדים אלה נעשה לפי סכום הערכות הפריטים המשתייכים לכל אחד משני הממדים, כך שטווח הציונים הוא 10 עד 50, בכל אחד מן המימדים ככל שהציון גבוה יותר הלכידות המשפחתית וההסתגלות לשינוי גבוהות יותר.

7	סוג הפריטים בכלי	פריטי דירוג
8	אורך הכלי	20 היגדים
9	מהימנות	<p>מחברי השאלון מדווחים על מהימנות אלפא של קרונברך 0.77 עבור מימד הלכידות המשפחתית, 0.62 עבור מימד ההסתגלות לשינויים ו-0.87 עבור הציון הכללי (Olson et al., 1985). מתרגמי השאלון לעברית, דרורי וטייכמן (1990), מדווחים על עקביות פנימית בטווח של 0.67-0.85. במחקר של צור-שוורץ (2013), בדור ההורים במדד הלכידות המשפחתית נמצאה אלפא של קרונברך = 0.91 ובמדד ההסתגלות לשינויים = 0.83. בדור הסבים נמצא כי אלפא של קרונברך במדד הלכידות המשפחתית היא 0.89 ובמדד ההסתגלות 0.80.</p>
10	תקיפות	לא צויין

רשימת מחקרי קרן של"ם אשר עשו שימוש בכלי:

מק"ט	שם המחקר
564	<p>דנית צור-שוורץ (2013). צמיחה אישית בקרב הורים וסבים וסבתות לילדים עם נכות אינטלקטואלית, תרומתן של אוריינטציות ההתקשרות, יחסי משפחה ותמיכה חברתית. עבודת גמר המוגשת כמילוי חלק מהדרישות לקבלת התואר "מוסמך האוניברסיטה" בבית הספר לעבודה סוציאלית ע"ש לואיס וגבי וייספלד, אוניברסיטת בר-אילן. בהנחיית: דר' ליאורה פינדלר.</p>

שאלון להערכת יחסי משפחה FACES

גרסת הורים + גרסת סבים/סבתות

Olson, Russel, & Spenkle, 1980

גרסת ההורים

לפניך מספר משפטים המתארים מצבים משפחתיים. בחר/י באפשרות המתאימה ביותר לתיאור משפחתך המקורית בעת ילדותך.

כמעט אף פעם	לעיתים רחוקות	לפעמים	לעיתים קרובות	כמעט תמיד
1	2	3	4	5

5	4	3	2	1	1. בני המשפחה בקשו עזרה זה מזה
5	4	3	2	1	2. כשצריך היה לפתור בעיות, שמעו להצעות של הילדים
5	4	3	2	1	3. קבלנו בחיוב זה את חבריו זה של זה
5	4	3	2	1	4. לילדים היה מה לומר ביחס למשמעת הנדרשת מהם
5	4	3	2	1	5. אהבנו לעשות דברים במסגרת משפחתנו המצומצמת

5	4	3	2	1	6. לכל אחד/ת מבני המשפחה הייתה תרומה בהחלטות משפחתיות חשובות
5	4	3	2	1	7. בני המשפחה הרגישו קרבה לשאר חברי המשפחה יותר מאשר לאנשים מחוץ למשפחה
5	4	3	2	1	8. משפחתנו שינתה את דרך טיפולה במשימות
5	4	3	2	1	9. בני המשפחה אהבו לבלות זמן פנוי זה עם זה
5	4	3	2	1	10. המשפחה שלנו ניסתה דרכים חדשות לטפל בבעיות
5	4	3	2	1	11. בני המשפחה הרגישו קרבה זה לזה
5	4	3	2	1	12. הילדים היו מקבלי החלטות במשפחתנו
5	4	3	2	1	13. כל חברי המשפחה נכחו בפעילויות משפחתיות
5	4	3	2	1	14. הכללים השתנו מידי פעם במשפחה שלנו
5	4	3	2	1	15. מצאנו בקלות דברים לעשות יחד במשפחה
5	4	3	2	1	16. החלפנו בינינו את התפקידים והחובות במשק בית
5	4	3	2	1	17. בני המשפחה קבלו מה שהמשפחה החליטה
5	4	3	2	1	18. קשה היה לזהות מי היו המנהיגים במשפחה שלנו
5	4	3	2	1	19. ה"ביחד" המשפחתי חשוב מאוד
5	4	3	2	1	20. קשה לומר מי עשה מה בעבודות משק הבית

גרסת הסבים והסבות

לפניך מספר משפטים המתארים מצבים משפחתיים. בחרי באפשרות המתאימה ביותר לתיאור משפחתך בעבר כאשר ילדיך התגוררו בבית.

כמעט אף פעם	לעיתים רחוקות	לפעמים	לעיתים קרובות	כמעט תמיד
1	2	3	4	5

5	4	3	2	1	1. בני המשפחה בקשו עזרה זה מזה
5	4	3	2	1	2. כשצריך היה לפתור בעיות, שמענו להצעות של הילדים
5	4	3	2	1	3. קבלנו בחיוב זה את חבריו זה של זה
5	4	3	2	1	4. לילדים היה מה לומר ביחס למשמעת שנדרשה מהם
5	4	3	2	1	5. אהבנו לעשות דברים במסגרת משפחתנו המצומצמת
5	4	3	2	1	6. לכל אחד/ת מבני המשפחה הייתה תרומה בהחלטות משפחתיות חשובות
5	4	3	2	1	7. בני המשפחה הרגישו קרבה לשאר חברי המשפחה יותר מאשר לאנשים מחוץ למשפחה

5	4	3	2	1	8. משפחתנו שינתה את דרך טיפולה במשימות
5	4	3	2	1	9. בני המשפחה אהבו לבלות זמן פנוי זה עם זה
5	4	3	2	1	10. המשפחה שלנו ניסתה דרכים חדשות לטפל בבעיות
5	4	3	2	1	11. בני המשפחה הרגישו קרבה זה לזה
5	4	3	2	1	12. הילדים היו מקבלי ההחלטות במשפחתנו
5	4	3	2	1	13. כל חברי המשפחה נכחו בעת פעילויות משפחתיות
5	4	3	2	1	14. הכללים השתנו במשפחה שלנו מידי פעם
5	4	3	2	1	15. מצאנו בקלות דברים לעשות יחד במשפחה
5	4	3	2	1	16. החלפנו בינינו את התפקידים והחובות במשק בית
5	4	3	2	1	17. בני המשפחה קבלו מה שהמשפחה החליטה
5	4	3	2	1	18. קשה לזהות מי היו המנהיגים במשפחה שלנו
5	4	3	2	1	19. ה"ביחד" המשפחתי חשוב מאוד
5	4	3	2	1	20. קשה לומר מי עשה מה בעבודות משק הבית